

ДЖОНС Гарет-Річард (Jones Gareth Richard; серпень 1905, Вельс, Велика Британія — 12. 08. 1935, Монголія) — британський журналіст. Першим інформував світову спільноту про голод в Україні. Закін. Валій. університет (м. Аберіствіт, 1926), коледж Трініті (м. Кембридж, 1929; обидва — Велика Британія). Досконало знав франц., нім. та російської мови. Мріяв побувати в СРСР під впливом розповідей матері, яка працювала нянькою онуків англ. промисловця Дж. Юза, засн. м. Юзівка (нині Донецьк). 1930 — радник з міжнар. питань прем'єр-міністра Великої Британії Д. Ллойд-Джорджа. Здійснив першу подорож до Юзівки (тоді Сталіно). Від 1931 — у Нью-Йорку. Працював у різних інституціях, що вивчали СРСР.

Цього ж року вдруге побував в СРСР. Під час поїздки написав кн. «Experiences in Russia. 1931. A Diary» («Враження від Росії. 1931. Щоденник»), у якій уперше вжив слово «starve» («голодна смерть»), пов'язуючи його з колективізацією. 1933 взяв інтерв'ю в А. Гітлера. Поїхав до Росії та України. 29 березня 1933 відразу після повернення з СРСР на прес-конф. у Берліні викрив голод як рукотвор. навмис. злочин. Про жахливу трагедію укр. села подано звіти у г. «Evening Post News Service», опубл. серію статей у г. «Hearst press». Повернувшись у Європу, написав репортаж про мас. смерті від нестачі продовольства в Казахстані, Поволжі, Кубані, Білорусі та Україні. Публікації Дж. були негативно сприйняті на Зх., де в колах інтелігенції панувало прихил. ставлення до СРСР. 31 березня 1933 у г. «New York Times» опубл. ст. «Russians Hungry, But Not Starving» («Росіяни голодують, але не помирають») [В. Дюранти](#). Рад. влада заборонила Дж. в'їзд до СРСР. 1934–35 здійснив навколосвітню подорож; узяв інтерв'ю у лідерів Японії, Китаю та Монголії. Убитий китай. бандитами в Монголії. Існує версія, що вбивство Дж. влаштував агент НКВС. 2 травня 2006 в Олд-Коледжі Валій. університету в пам'ять про Дж. відкрито мемор. дошку.

Рекомендована література

1. Шпір М. Людина, яка забагато знала, або Журналіст, який насмівився сказати правду // Гомін України. 2006, 20 листоп.

[І. Б. Даценко](#)

Бібліографічний опис:

Джонс Гарет-Річард / І. Б. Даценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-24010>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).